

ธรรมาภิบาลสำหรับการบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*
GOOD GOVERNANCE FOR MANAGEMENT OF THE STOCK EXCHANGE
OF THAILAND

ณัฐ รุ่งวงศ์

Nath Rungwong

บริษัทหลักทรัพย์ที่ปรึกษาการลงทุน ต้นธารคอร์ปอเรชั่น จำกัด

Tontan Corporation Investment Advisory Securities Co.,Ltd

E-mail: nattawutroongwong@gmail.com

บทคัดย่อ

ธรรมาภิบาลเป็นหลักสำคัญสำหรับการบริหารงาน ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐต่างก็ให้ความสำคัญ และนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางมาใช้ในการบริหารองค์กรของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเม็ดเงินและการลงทุนเช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากการนำเอาหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กรจะบ่งบอกถึงกระบวนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส ที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: ธรรมาภิบาล; การบริหารงาน; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

Good governance is important for management. Public sector and related sector is placed importance on good governance and used good governance principle to manage own organization, especially the organizations that deal with money management and investment such as the stock exchange of Thailand because organization management by using the good governance specifies the efficiency of working process and transparency. Therefore, it can build confidence for investors as well.

Keywords: Good Governance; Management; Stock Exchange of Thailand

*Received January 30, 2021; Revised July 3, 2021; Accepted July 12, 2021

บทนำ

ประชาชนชาวไทยได้น้อมนำพระราชดำริสปรึชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นแนวทางปฏิบัติในด้านการดำรงชีวิตและด้านการเศรษฐกิจ แต่ทว่าก็มีสัดส่วนของประชากรชาวไทยน้อยมากที่ได้บรรลุถึงเกณฑ์ของความพอเพียงที่หมายความว่ามีความพอประมาณ หมายถึงมีความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (มูลนิธิชัยพัฒนา, 2563) ซึ่งเป็นหลักที่สำคัญสำหรับการดำรงชีวิตให้มีความสุข แต่หากต้องการมีความสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนก็ต้องรู้จักการออม ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงาน ว่า คนไทยมีบัญชีเงินฝากธนาคารทุกประเภทรวมกันมากถึง 99,388,151 บัญชี คิดเป็นเงินกว่า 12 ล้านล้านบาท เมื่อจำแนกจำนวนเงินฝากของบัญชีออมทรัพย์แล้วพบว่า มี 77 ล้านบัญชี หรือกว่าร้อยละ 88 มีเงินฝากไม่ถึง 50,000 บาท ขณะที่ยอดเงินฝากมากกว่า 1 ล้านบาท มีเพียง 9 แสนกว่าบัญชี หรือคิดเป็นร้อยละ 2 (เว็บไซต์กระปุกดอตคอม, 2563) ซึ่งระดับเงินฝากเงินออมดังกล่าวนี้ทำให้อุดมคติของคนไทยที่ต้องการมีชีวิต “ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” นั้นไม่อาจบรรลุเป้าหมายได้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563)

ดังนั้นการออมแบบปกติทั่วไปจึงไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับประชาชน ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้หัวข้อสร้างภูมิคุ้มกันที่ต้องมีการแบ่งออมเงินไว้สำหรับฉุกเฉินได้ เนื่องจากมีผลตอบแทนน้อย และในระหว่างการออมก็ยังมีกรอบเงินออกมาใช้จ่ายบ้างในคราวขัดสน ด้วยเหตุนี้การลงทุนในตลาดหลักทรัพย์จึงเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะการออมและลงทุนผ่านตลาดหุ้นนั้นมีสถิติว่าให้ผลตอบแทนสูงสุด คือเฉลี่ยร้อยละ 12.88 ต่อปี หากเปรียบเทียบผลตอบแทนเงินฝากเพียงร้อยละ 1.82 ต่อปี หากออมกับลงทุนอย่างสม่ำเสมอจะได้เงินบรรลุเป้าหมายตั้งแต่มีค่าใช้จ่ายอย่างประหยัดมัธยัสถ์ อย่างสงบหรืออย่างสบาย ขึ้นกับระยะเวลาและจำนวนในการออมและการลงทุนการเงินและมีเงินใช้อย่างพอเพียงไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) นอกจากนี้ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้รายงานว่าการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ฯ นั้นอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี ให้ผลตอบแทนสูงกว่าการลงทุนประเภทอื่นๆ รวมทั้ง เงินฝาก พันธบัตร อสังหาริมทรัพย์ (บลจ. เอ็มเอฟซี, 2563)

อย่างไรก็ตามประชาชนชาวไทยก็ยังไม่กล้าลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพราะที่ผ่านมามคนไทยเข้าใจตลาดหุ้นไม่ครบถ้วน ดังนั้นก็จึงเป็นวาระสำคัญที่จะต้องเร่งประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อคนไทยให้ครบถ้วนในวงกว้างโดยไว (ประชาชาติธุรกิจ, 2563) ปัจจุบันคนไทยเข้าใจในตลาดหุ้นไม่ครบถ้วนนั้น โดยมักจะมาจากความเชื่อและทัศนคติเชิงลบต่อตลาดหุ้นว่าเป็นบ่อนการพนันที่ถูกกฎหมาย ซึ่งตลาดหุ้นไทยมีความจำเป็นต้องจัดการในส่วนที่เป็นปัญหา ต้องมีการจัดความค้ำมือในตลาดหุ้นไทย เช่น การมีเจ้ามือหุ้นในตลาด หรือการปั่นหุ้น การใช้ข้อมูลวงใน เป็นต้น จะต้องแก้ไขปัญหาให้ตลาดหุ้นเป็นที่พึ่งของประชาชนมากขึ้น หากไม่กำจัดจุดอ่อนหรือมุมมืดในตลาด นักลงทุนหน้าใหม่ก็ไม่อยากเข้ามา ตลาดหุ้นก็เปรียบเสมือนเกาะ หากเกาะมีมูม

มีดี ไม่มีความปลอดภัย นักท่องเที่ยวก็ไม่อยากเข้ามาท่องเที่ยว แต่ถ้าเกาะมีความปลอดภัย นักท่องเที่ยวก็มีแต่อยากเข้ามา” (ประชาชาติธุรกิจ, 2562)

ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนชาวไทยก็คือ กระบวนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและความโปร่งใส ที่ผ่านมตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญและร่วมกันส่งเสริมธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในสังคมไทย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาธรรมาภิบาลของตลาดทุนไทยมีการพัฒนายกระดับอย่างต่อเนื่อง จากการร่วมกันของหน่วยงานกำกับดูแล บริษัทจดทะเบียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กร-สถาบันการเงินต่างๆ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน ที่จะสามารถสร้างแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ของประชาชนคนไทย เพิ่มมากขึ้น สร้างความพอดีและเพียงพอการอยู่ดีกินดีของประชาชนในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น

หลักธรรมาภิบาลสำหรับนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดเรื่อง ธรรมาภิบาล หรือ Governance ได้ปรากฏมาตั้งแต่อารยธรรมการปกครองของกรีกสมัยโบราณ มาจากศัพท์ของคำว่า “Kuber-nan” ที่บัญญัติโดยปราชญ์ที่ชื่อเพลโต (Plato) โดยการที่ได้พยายามค้นหาระบบการปกครองที่ดี (System of governing) คำว่า Gubernare ซึ่งหมายถึง “Rulemaking or steering” การกำหนดหรือถือทางเสื่อในการปกครอง แต่เดิมในภาษาอังกฤษคำนี้ หมายถึง รัฐบาล (Government) ในเชิงนามธรรม (Act of governing หรือ manner of governing) ซึ่งก็คือ การจัดการปกครอง (รัชยา ภักดีจิตต์, 2557)

ธรรมาภิบาลมี องค์ประกอบดังนี้ คือ (พิทยา สุทรวิภาต, 2545)

1. หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจ หรือตามอำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม สานึกในหน้าที่ของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และเคารพในสิทธิของผู้อื่น

3. หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกัน โดยมีการให้และการรับข้อมูลที่สะดวกเป็นจริง ทันการณ์ ตรงไปตรงมา มีที่มาที่ไปที่ชัดเจนและเท่าเทียม มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และร่วมคิด ร่วมเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศในด้านต่างๆ เช่น การแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ นอกจากนี้ยัง รวมไปถึงการร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบต่อผลของการกระทำนั้น

5. หลักความรับผิดชอบตรวจสอบได้ ได้แก่ ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้เป็นการสร้าง กลไกให้มีผู้รับผิดชอบ ตระหนักในหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการ เคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารนั้น เพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากสังคม ปัจจุบันการบริหารงานใน ภาครัฐได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ในเรื่องของความโปร่งใสในการ ดำเนินงาน ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในหน่วยงานของรัฐ ก็เพื่อให้ประชาชนเกิด ความเชื่อถือศรัทธาว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริต คอร์รัปชันของหน่วยงานภาครัฐจะลดลง

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับการบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลสำหรับการบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับไว้ในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ว่า (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563)

1. ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และพัฒนาระบบต่างๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์

2. ดำเนินธุรกิจใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. การดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือการเป็นศูนย์กลางซื้อขายหลักทรัพย์ และดำเนินการธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เมื่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับหลักทรัพย์ซึ่งก็คือความมั่นคงและมั่งคั่งของประเทศซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญ การบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์จึงจำเป็นต้องใช้หลักของการบริหารที่มีความถูกต้องแม่นยำ ตรงไปตรงมา เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน หลักการที่ว่านี่ก็คือหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักการที่องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนใช้เป็นหลักในการบริหารงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จ หลักธรรมาภิบาลดังกล่าวสามารถสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการบริหารงานของตลาดหลักทรัพย์ให้สอดคล้องกับภารกิจได้ดังต่อไปนี้

1. หลักนิติธรรมสำหรับตลาดหลักทรัพย์ ใช้ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของตลาดหลักทรัพย์ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยไม่ใช้อำนาจอื่นใดเข้าแทรกแซงการบริหารงาน
2. หลักคุณธรรมสำหรับตลาดหลักทรัพย์ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์สุจริต เคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นกัลยาณมิตรต่อกันและกัน
3. หลักความโปร่งใสสำหรับตลาดหลักทรัพย์ ดำเนินกิจการด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมการออมการลงทุน เป็นศูนย์กลางของการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการเกี่ยวกับหลักทรัพย์โดยไม่เห็นแก่ผลกำไร เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องแบบตรงไปตรงมา คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศชาติเป็นหลัก
4. หลักการมีส่วนร่วมสำหรับตลาดหลักทรัพย์ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงข้อคิดเห็น และร่วมกิจกรรมของตลาดหลักทรัพย์ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการธุรกิจและอุตสาหกรรมภายในประเทศ
5. หลักความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับตลาดหลักทรัพย์ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักในบทบาทและหน้าที่ รับผิดชอบต่อผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการดำเนินการ ใส่ใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยด่วน
6. หลักความคุ้มค่าสำหรับตลาดหลักทรัพย์ ใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการดำเนินการให้เกิดความคุ้มค่าและความพอเพียง โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติ

สรุป

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีหน้าที่ในการดำเนินงานหลักๆ ได้แก่ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนและดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน การซื้อขายหลักทรัพย์ และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน อย่างไรก็ตามการดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม ดังนั้นการบริการงานที่จะก่อให้เกิดความประสิทธิภาพ สร้างความไว้วางใจให้กับนักลงทุนและประชาชน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้นก็คือการบริหารจัดการให้เป็นไปหลักธรรมาภิบาล กล่าวคือการใช้หลักนิติธรรม ใช้กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักคุณธรรม ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ใช้หลักความโปร่งใส ให้สามารถตรวจสอบได้ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ใช้หลักการมีส่วนร่วม มุ่งถึงประโยชน์ของประชาชน ผลักดันให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของธุรกิจ ใช้หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และใช้หลักความคุ้มค่า เน้นประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ซึ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนี้จะส่งผลให้การบริหารจัดการและการดำเนินการของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสร้างความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนให้กับประเทศชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563) *เกษียณสุขเป็นจริงได้ด้วยเงิน 3 ก้อน*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.set.or.th/set/education/knowledgedetail.do?contentId=985341&type=infographic>.
- _____. (2563). *SET ร่วมส่งเสริมกองทุน Thai CG-Fund*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.set.or.th/th/products/fund/cg_fund.html?printable=true.
- _____. (2563). *การวางแผนลงทุนเพื่อเกษียณ*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.set.or.th/set/financialplanning/knowledgedetail.do?contentId=888533&type=article>.
- _____. (2563). *ประวัติและบทบาท*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html
- บลจ. เอ็มเอฟซี. (2563). *ลงทุนแบบสม่ำเสมอ*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก [https://www.mfcfund.com/Web/BeforeInvesting\(thth\)/MutualFund\(thth\)/alwaysfund\(thth\).aspx](https://www.mfcfund.com/Web/BeforeInvesting(thth)/MutualFund(thth)/alwaysfund(thth).aspx).
- ประชาชาติธุรกิจ. (2562). *กอบศักดิ์ จี้ตลาดหุ้นปิดมูมมิด เคลียร์ปัญหาเจ้ามือปั่นหุ้นเอื้อประชาชนลงทุน*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-402343>.
- _____. (2563). *ต้นตลาดหุ้นไทยเชื่อมโลก ชู 20 ล้านบัญชีออม - ลงทุน*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.prachachat.net/finance/news-394395>.
- พิทยา สุนทรวิภาต. (2545). *ธรรมาภิบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. *วารสารดารงราชานุภาพ*, 3(1), 41.
- มูลนิธิชัยพัฒนา. (2563). *เศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html.
- รัชยา ภัคดีจิตต์. (2557). *ธรรมาภิบาลเพื่อการบริหารภาครัฐและภาคเอกชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เว็บไซต์กระปุกดอตคอม. (2563). *ส่องบัญชีเงินฝากออมทรัพย์คนไทย รู้ไหม 88 % มีเงินออมไม่ถึง 50,000 บาท*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://money.kapook.com/view209073.html>.